

Κεφάλαιο 2.5:

Εντοπισμός Επιχειρηματικών Ευκαιριών

Περίληψη Κεφαλαίου:

Δεδομένου ότι στο νέο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, η κοινωνική οικονομία προσφέρει μία διαφορετική προσέγγιση στην τοπική ανάπτυξη (τόσο λόγω της διεύρυνσης της δομής των τοπικών οικονομιών και αγορών εργασίας, αλλά και λόγω της ανάπτυξης τοπικών αναπτυξιακών διαδικασιών), το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει τις έννοιες της επιχειρηματικής ιδέας και της επιχειρηματικής ευκαιρίας.

Πιο συγκεκριμένα επεξηγείται πώς επιχειρηματικές ιδέες και επιχειρηματικές ευκαιρίες, αξιοποιώντας την τοπική παραγωγή και τους τομείς στους οποίους εντοπίζονται ανάγκες για την παραγωγή υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα μετατρέπονται σε επιχειρηματικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της Κοινωνικής Οικονομίας. Παράλληλα, αναλύονται τα βασικά στάδια της διαδικασίας εντοπισμού των επιχειρηματικών ευκαιριών.

Λέξεις κλειδιά:

Επιχειρηματική Ιδέα- Κατηγορίες Επιχειρηματικών Ιδεών- Επιχειρηματική Ευκαιρία- Κατηγορίες Επιχειρηματικών Ευκαιριών- Πηγές Επιχειρηματικών Ευκαιριών.

2.5.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

Η έναρξη μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας ξεκινά από την «επιχειρηματική ιδέα» στην οποία και θα στηριχθεί όλος ο σχεδιασμός και η μορφή μιας επιχειρηματικής δράσης είτε από

μεμονωμένα άτομα ή από ομάδες (Γυναικείοι Συνεταιρισμοί, Μ.Κ.Ο. κ.τλ.). Το βασικό στην έναρξη μιας επιτυχημένης επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι η μετατροπή της επιχειρηματικής ιδέας σε επιχειρηματική ευκαιρία, που θα αξιοποιεί τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας, δημιουργώντας καινοτόμα προϊόντα ή υπηρεσίες.

Οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις με τις δραστηριότητές τους παράγουν εισόδημα και θέσεις εργασίας σε περιοχές και κοινότητες, αξιοποιώντας τα συγκριτικά παραγωγικά πλεονεκτήματα της τοπικής οικονομίας, αλλά και τομέων που παράγουν υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα (περιβάλλον, πολιτισμός κ.τλ.), μετατρέποντας αυτά σε επιχειρηματικές δραστηριότητες.

Οι Κοινωνικές Επιχειρήσεις για να λειτουργήσουν αποτελεσματικά αναπτύσσουν συνέργιες και δίκτυα μεταξύ τους, ώστε να εντοπίζουν και να καλύπτουν τις ανάγκες των μελών τους ή ομάδων των τοπικών κοινωνιών. Η ανταλλαγή πληροφοριών, μεθοδολογιών και καλών πρακτικών μέσα από τη στενή, εκτενή, ειλικρινή και πολυεπίπεδη συνεργασία μεταξύ των Κοινωνικών Επιχειρήσεων **αποκτά ιδιαίτερη σημασία για την Κοινωνική Οικονομία.**

Οι επιχειρηματικές ιδέες και οι επιχειρηματικές ευκαιρίες, αξιοποιώντας την τοπική παραγωγή και τους τομείς στους οποίους εντοπίζονται ανάγκες για την παραγωγή υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα (ποιότητα ζωής, περιβάλλον, πολιτισμός), **μετατρέπονται σε επιχειρηματικές δραστηριότητες στα πλαίσια της κοινωνικής οικονομίας** (Γυναικείοι Συνεταιρισμοί, Μ.Κ.Ο. κ.τλ.). Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα βασικά στάδια της διαδικασίας εντοπισμού των επιχειρηματικών ευκαιριών.:

(α) Η ανάλυση της έννοιας της επιχειρηματικής ιδέας

(β) Η ανάλυση της έννοιας της επιχειρηματικής ευκαιρίας

(γ) Η διαδικασία εντοπισμού επιχειρηματικών ευκαιριών

(δ) Η αναγνώριση της επιχειρηματικής ευκαιρίας

(ε) Η ανάπτυξη της επιχειρηματικής ευκαιρίας

(στ) Η αξιολόγηση της επιχειρηματικής ευκαιρίας

Φυσικά αξίζει να σημειωθεί ότι η προσπάθεια έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας ξεκινά από την «**επιχειρηματική ιδέα**» στην οποία στηρίζεται όλος ο σχεδιασμός και η μορφή της νέας επιχείρησης. Η **επιχειρηματική ιδέα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον επιχειρηματία και θα πρέπει να είναι συγκεκριμένη και υλοποιήσιμη**. Ξεκινά από την ανεξερεύνητη γνώμη του επιχειρηματία ότι **οι καταναλωτές έχουν μια ανάγκη ή μια επιθυμία και ότι αυτή είναι δυνατόν να ικανοποιηθεί με την παραγωγή και τη διάθεση ενός συγκεκριμένου προϊόντος ή την παροχή μιας συγκεκριμένης υπηρεσίας, που θα καταλήξει σε οικονομικό όφελος για τον επιχειρηματία ή σε «κοινωνικό όφελος» για τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις (ενίσχυση της απασχόλησης, κοινωνική συνοχή κ.τλ.)**.

Μία επιχειρηματική ιδέα είναι δυνατό να προέλθει από:

- ✚ Την προσεκτική παρατήρηση των αναγκών και των συνηθειών του καταναλωτικού κοινού (ολοένα αυξάνεται ή κατανάλωση σε παραδοσιακά είδη διατροφής χωρίς συντηρητικά)
- ✚ Την προσπάθεια για βελτίωση υφιστάμενων προϊόντων και υπηρεσιών
- ✚ Την έρευνα και ανάπτυξη που αναπτύσσεται από τον ίδιο τον επιχειρηματία

- ✚ Την προηγούμενη εμπειρία του επιχειρηματία στον εργασιακό του χώρο
- ✚ Τη συζήτηση με άλλους ανθρώπους του ευρύτερου περιβάλλοντος (οικογενειακού, φιλικού και εργασιακού) του επιχειρηματία
- ✚ Την ανάγνωση περιοδικών και εφημερίδων
- ✚ Τυχαιά γεγονότα (συμμετοχή σε πρόγραμμα κατάρτισης)

Στα πλαίσια της κοινωνικής οικονομίας μία «επιχειρηματική ιδέα» πρέπει να λαμβάνει υπόψη της τη δυναμική των εξελίξεων που αφορούν:

- ✚ Δημογραφικές αλλαγές και συνθήκες διαβίωσης
- ✚ Αλλαγές στην εργασιακή και οικογενειακή ζωή
- ✚ Αλλαγές στη σχέση ανθρώπου – περιβάλλοντος

Οι παραπάνω αλλαγές επιφέρουν διαφοροποιήσεις και διαμορφώνουν νέες ανάγκες ή και προσδοκίες. Η εξυπηρέτηση αυτών των αναγκών, καθώς και η ανταπόκριση στις νέες προσδοκίες που αναπτύσσονται, οδηγούν στην διαμόρφωση αντιστοίχων δυναμικών στο επίπεδο των οικονομικών δραστηριοτήτων και της απασχόλησης. Οι νέες οικονομικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται ως απάντηση στις νέες ανάγκες και προσδοκίες αποτελούν ταυτόχρονα τα νέα «κοιτάσματα» απασχόλησης και προσδιορίζουν τα νέα επαγγέλματα και υπηρεσίες.

Υπάρχουν δύο γενικές κατηγορίες επιχειρηματικών ιδεών:

Οι μιμητικές

Οι καινοτόμες

Οι μιμητικές επιχειρηματικές ιδέες χαρακτηρίζονται από:

- Μία επιτυχημένη επιχειρηματική ιδέα μεταφέρεται στην περιοχή δραστηριοποίησης από άλλη περιοχή
- Μία επιτυχημένη εμπορική πρακτική μεταφέρεται στην περιοχή δραστηριοποίησης από άλλη περιοχή
- Μεταφορά σε μία περιοχή μιας επιτυχημένης Κοινωνικής Επιχείρησης παραγωγής υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα
- Αντιγραφή ή απομίμηση ενός επιτυχημένου προϊόντος
- Επανάληψη μιας επιτυχημένης παραγωγικής διαδικασίας

Οι καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες μπορεί να είναι τεχνολογικές, εμπορικές, οργανωτικές, χρηματοδοτικές ή και περιβαλλοντικές, πολιτιστικές κ.τλ. και είναι δυνατό να ανήκουν σε όλους τους τομείς της οικονομίας (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή). Οι ανάγκες για καινοτομία στις επιχειρήσεις πηγάζουν από:

- Αλλαγές στα πρότυπα ζήτησης των πελατών
- Δραστηριότητες των ανταγωνιστών
- Αλλαγές που προέρχονται από την ίδια την επιχείρηση
- Ανάγκες για την παραγωγή υπηρεσιών κοινωνικού χαρακτήρα στους τομείς ποιότητα ζωής, περιβάλλον, πολιτισμός και στους οποίους οι δημόσιες υπηρεσίες και ο ιδιωτικός τομέας αδυνατούν να ανταποκριθούν στην περιοχή δραστηριοποίησης
- Συγκριτικά παραγωγικά πλεονεκτήματα της τοπικής οικονομίας μιας περιοχής, όπου π.χ. ένα προϊόν παράγεται μόνο στη συγκεκριμένη περιοχή

Η επιχειρηματική ιδέα θα πρέπει να αξιολογηθεί πριν την εφαρμογή της, ώστε να υπάρχουν οι πρώτες ενδείξεις για την επιτυχία ή την αποτυχία της και να ελαχιστοποιηθεί το επενδυτικό ρίσκο ή να μεγιστοποιηθεί το κοινωνικό όφελος σε μία κοινωνική επιχείρηση.

Κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση μιας επενδυτικής ιδέας θα μπορούσαν να τεθούν ορισμένα από τα ακόλουθα ερωτήματα.

- ✚ **Η επιχειρηματική ιδέα συνδέεται με την εργασιακή πείρα;**
Γνωρίζει ο υποψήφιος επιχειρηματίας αρκετά για το προϊόν που πρόκειται να παράγει / διακινεί ή την υπηρεσία που πρόκειται να παρέχει;
- ✚ **Υπάρχει μία αρχική εκτίμηση του κόστους εκκίνησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας;** Το κόστος αναμένεται να είναι υψηλό; Υπάρχει κεφάλαιο κίνησης και αν όχι, με ποιο τρόπο θα καλυφθεί;
- ✚ **Απαιτούνται τεχνικές ή εξειδικευμένες γνώσεις για το προϊόν ή την παρεχόμενη υπηρεσία;**
- ✚ **Υπάρχει εξειδικευμένο τεχνικό, διοικητικό κ.τλ. προσωπικό στην περιοχή δραστηριότητας;** Με ποιο τρόπο θα το προσελκύσω;
- ✚ **Η ιδέα αφορά ένα καινοτόμο προϊόν ή υπηρεσία ή ο υποψήφιος επιχειρηματίας προτίθεται να δραστηριοποιηθεί σε καθιερωμένες αγορές;**
- ✚ **Θα υπάρξει συμμετοχή της οικογένειας ή στενών φίλων του υποψήφιου επιχειρηματία στη δραστηριότητα που προτίθεται να αναπτύξει;**

2.5.2. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Επιχειρηματική ευκαιρία είναι ο εντοπισμός και η προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών για να καλυφθεί μία ανάγκη ή μία επιθυμία ή ένα ενδιαφέρον της αγοράς, δηλαδή όσων πελατών θα ενδιαφέρονταν και θα μπορούσαν να αγοράσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες αυτές.

Επιχειρηματική ευκαιρία είναι η εξασφάλιση, οργάνωση και διαχείριση των αναγκαίων πόρων (μηχανήματα, κτήρια, πρώτες ύλες, δυναμικό, χρήματα) με απώτερο στόχο την «ανταμοιβή». Πολλές φορές τόσο οι ανάγκες / επιθυμίες όσο και οι τεχνολογικές λύσεις έχουν ήδη διαφανεί στην αγορά. Αυτό που μένει να κάνει ο επιχειρηματίας ή μία ομάδα ατόμων (π.χ. Συνεταιρισμός κ.τ.λ.) στα πλαίσια της κοινωνικής οικονομίας είναι να τις αναγνωρίσει και να τις συνδυάσει, δημιουργώντας μία επιχειρηματική ευκαιρία.

Κάθε επιχειρηματική ευκαιρία δε γίνεται αντιληπτή από όλους τους ανθρώπους, γιατί είτε δεν έχουν όλοι την ίδια πληροφόρηση είτε τη γνώση της αγοράς που χρειάζεται, προκειμένου να αναγνωρίσουν την ευκαιρία. Στην αναγνώριση των επιχειρηματικών ευκαιριών βοηθά και η προηγούμενη γνώση των αγορών και των τρόπων εξυπηρέτησης των αγορών και των πελατών, όπως η προηγούμενη εργασιακή εμπειρία, το επίπεδο εκπαίδευσης του ατόμου, η οικογενειακή καταγωγή και επιρροή.

Τέλος, όπως αναφέραμε και σε προηγούμενη ενότητα, οι δημογραφικές αλλαγές και οι συνθήκες διαβίωσης, οι αλλαγές την εργασιακή και οικογενειακή ζωή, οι αλλαγές στην σχέση ανθρώπου και περιβάλλοντος δημιουργούν νέες οικονομικές δραστηριότητες και δημιουργούν νέα επαγγέλματα και υπηρεσίες.

Γενικά, μπορούμε να διακρίνουμε τις επιχειρηματικές ευκαιρίες σε δύο κατηγορίες:

1. Σε αυτές που είναι αποτέλεσμα της καινοτόμου δραστηριότητας του μεμονωμένου επιχειρηματία ή συλλογικής δραστηριότητας (π.χ. Γυναικείοι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί), ο οποίος/ή οποίοι είναι και ο μόνος/ή μόνοι που μπορεί να γνωρίζει/-ουν για αυτή
2. Σε αυτές που εμφανίζονται γιατί οι άνθρωποι βλέπουν ότι η αγορά προσφέρει την ευκαιρία, η οποία είναι συνήθως πολύ απλή

Στην πρώτη περίπτωση, η ευκαιρία είναι ανοικτή μόνο για τον καινοτόμο επιχειρηματία, ενώ στη δεύτερη η ευκαιρία είναι ανοικτή σε όλους γιατί βασίζεται στη δυνατότητα να διαβλέπεις μία ανεκμετάλλευτη ευκαιρία.

Παράδειγμα:

Εδώ θα μπορούσαμε να αναφέρουμε παραδείγματα Αγροτικών Συνεταιρισμών, όπου οι επιχειρηματικές ευκαιρίες ήταν αποτέλεσμα της καινοτόμου δραστηριότητάς τους. Τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα πάρθηκαν από προσωπικές συνεντεύξεις με την οικονομική σύμβουλο του Αγροτικού Βιοτεχνικού Συνεταιρισμού Βελβενδού, του Νομού Κοζάνης και με τον Πρόεδρο της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Αμυνταίου Φλώρινας.

α/α	Ταυτότητα Συνεταιρισμού	Αντικείμενο δραστηριοποίησης	Καινοτομία
1	Αγροτικός Βιοτεχνικός Συνεταιρισμός Βελβενδού Κοζάνης.	Παραγωγή συμβατικών παραδοσιακών γλυκών από αγνά	Τα προϊόντα του Συν/σμού κατασκευάζονται με τον παραδοσιακό τρόπο με

	<p>Ιδρύθηκε το 1985 από γυναίκες της περιοχής. Σήμερα τα μέλη του Συν/σμού είναι 105</p>	<p>υλικά, όπως</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μαρμελάδες (ροδάκινο, κεράσι, μήλο, δαμάσκηνο, σύκο κ.τλ.) - Γλυκά κουταλιού (κολοκύθα, σύκο κ.τλ.) 	<p>αγνά υλικά, τα οποία καλλιεργούνται στην ευρύτερη περιοχή του Βελβενδού</p>
2	<p>Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Αμυνταίου. Ιδρύθηκε το 1958</p>	<p>Εμφιάλωση κρασιού</p>	<p>Παραγωγή κρασιού από μαυρόξινες ποικιλίες αμπελιού που παράγονται μόνο στην ευρύτερη περιοχή του Αμυνταίου Νομού Φλώρινας</p>

Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες προέρχονται από **τρεις πηγές**.

1. Παράγοντες που επιφέρουν αναταραχή – έλλειψη ισορροπίας στην αγορά

Τέτοιοι παράγοντες μπορεί να είναι, για παράδειγμα, οι προτιμήσεις του κοινού. Η αλλαγή στις προτιμήσεις μπορεί να προκαλέσει αναδιοργάνωση στους πόρους, ώστε να συμμορφωθούν με τη ζήτηση. Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην εκτίμηση των προτιμήσεων του κοινού, γιατί μερικές φορές αυτό που φαίνεται ως αλλαγή στις προτιμήσεις, μπορεί να είναι απλά μία αντίδραση σε αλλαγές στο

περιβάλλον, στις τιμές ή σε άλλους παράγοντες.

Άλλοι παράγοντες μπορεί να σχετίζονται με το περιβάλλον εντός του οποίου συντελείται η παραγωγή.

Παράδειγμα:

Η αγροτική παραγωγή επηρεάζεται από τον καιρό, η χρήση φυτοφαρμάκων σε αγροτικά προϊόντα δημιουργεί προβλήματα στο περιβάλλον και στην υγεία, οι φυσικοί πόροι μπορεί να εξαντληθούν, οι χωματερές να φτάσουν στα όριά τους κ.τλ.

2. Παράγοντες που αυξάνουν τις δυνατότητες για παραγωγή ή διακίνηση κάποιου προϊόντος ή για ζήτηση κάποιας υπηρεσίας

Οι επιχειρηματικές ευκαιρίες έχουν να κάνουν με νέους τρόπους χρησιμοποίησης του κεφαλαίου και της εργασίας.

Παράδειγμα:

Η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, λόγω καλύτερων επικοινωνιών, καλύτερου εθνικού δικτύου, φθηνότερων μεταφορικών δαπανών κ.τλ.

3. Δραστηριότητες άλλων επιχειρηματιών

Αρκετοί υποστηρίζουν ότι οι περασμένες – παρελθοντικές επιχειρηματικές δραστηριότητες αποτελούν την πιο σημαντική πηγή μελλοντικών επιχειρηματικών ευκαιριών.

Ίσως, η πιο σημαντική πηγή επιχειρηματικών ευκαιριών είναι η δραστηριότητα που αναπτύσσουν άλλοι επιχειρηματίες.

Παράδειγμα :

Όταν ένας επιχειρηματίας εκμεταλλεύεται μία ευκαιρία, τότε δημιουργούνται νέες ευκαιρίες επιτρέποντας σε άλλους επιχειρηματίες να δράσουν.